

odnosu književnosti i medija. U okviru postavljene teme veliki broj učesnika je nastojao da problematizuje, sa različitih aspekata, odnos književnosti, televizije, radija i filma. U najvećoj meri preovladavala je intonacija koja je računala samo sa empirijskim promišljanjem ove problematike, dok je u manjoj meri bilo ozbiljnijih, teorijskih a time i produktivnih refleksija.

Sledećeg dana, 17. maja, obeležena je stopeidesetogodišnjica rođenja Jovana Jovanovića Zmaja, a predavanje je održao dr Božidar Kovaček. U Narodnoj biblioteci u Novom Sadu, istoga dana u večernjim časovima održano je književno veće pisaca iz svih republika i SAP Kosova. Svoje radove čitali su Goran Babić, Enver Đerđek, Radivoj Šajtinac, Radomir Uljarević i dr.

Pokušaćemo fragmentarno da ukažemo na neke momente iz diskusija učesnika koji su govorili o temi odnosa književnosti i medija. Raša Popov je sačinio ludistički tekst-paradoks o »televiziji kao ikoni sa skrivenim hronometrom«, gde ističe da je književnost »netelevizična«, a film je »televizičan«. Petar Ljubojev govorio je o vizuelnom doživljaju literature, navodeći, između ostalog, da je »film postao umetnost, a televizija je pretvorena u osobeno sredstvo masovne komunikacije koje nije hendikepirano (kad je reč o stvaracima koji se ovim sredstvom služe) nepostojanjem osobenog jezika. »Pal Šafer, urednik dramskog programa TV Novi Sad, istakao je već poznatu sintagmu da »svako ima takvu televiziju kakvu zaslužuje«, a zatim dodao da je televizija birokratizovana, uštogljena i poprilično inertna ustanova, što se ne bi moglo poistovetiti i sa ljudima koji rade u njoj. Eržebet Juhas je govorila o refleksijama i mogućim uticajima filma na razvijanje savremenih književnih formi. Todor Dutina iz Sarajeva izneo je nekoliko napomena o razlikama u izrazu, u recepciji i ostalim razlikama između književnosti i nekih prividno srodnih medija. Takođe, izneo je nevericu u očuvanje primarnih vrednosti književnih dela u pokušajima njihove transpozicije u drugu medijsku formu. Đula Feher je govorio o poeziji na malom ekranu, o teškoćama da se poezija prevede i o nemogućnosti njenog prenosa na ekran. Miroslav Rado-

njić je govorio o varijacijama na zadatu temu, dok je Miroslav Dudok naglasio značaj radio-drame kao i važnost njenog odnosa sa dramom, prozom i poezijom. Vladimir Kirđa Bolhorves je razmišljao o televiziji kao saputniku i suparniku literature, a Lajoš Pinter o jednoj viziji književnosti i televizije.

Razgovori su trajali dva dana, u prepodnevnom i posledpodnevnom časovima, a lista učesnika se proširila u diskusiji, polemici i osvrtima na izložene referate. Nikola Kitanović se uključio sa tezama o radio-drami, a Gabor Filep o nekim potencijalnim mogućnostima saradnje književnika na programima Radio-Novog Sada, dok je Dejan Tadić govorio o književnosti kao pastorčetu. Borisav Atanasković je skrenuo pažnju na dečju radio-igru, a Bogdan Mrvš na položaj knjige u tv-kritici, ističući da je televizija nespretna s knjigom, ne samo zato što nije izradila sopstvenu estetiku i što za stvar literature angažuje nestručnjake, već i zato što televizija ne ceni literaturu, već je iskorišćava za svoje potrebe. Zanimljiva je konstatacija Aleksandra Tišme o moći televizije i nedefinisanosti doživljaja uz mali ekran, upoređujući sedenje ispred ekrana sa sedenjem predaka uz ognjište gde su se vodili dijalozi.

Na kraju razgovora učesnici su se sličili s tim da se odnos televizije prema kulturnim radnicima, književnicima mora ubuduće menjati, da saradnja mora biti obostrana i čvršća, te je predloženo da se u bliskom vremenu pređe na konkretne projekte i saradnju, kako literatura ne bi bila i dalje u podređenom položaju. Jer, nizak nivo televizijskih i filmskih ostvarenja, pre svega se mislilo na Novosadsku televiziju, u toj meri je nezadovoljavajuća da je situacija alarmantna. Međutim, pitanje je koliko će ovi heterogeni i framgmentarni referati i diskusije moći da utiču na promenu odnosa televizije i radija prema literaturi, koliko ova nedovoljno konzistentna i visoko emotivna referatska esejistika moći da utiče na promenu stanja stvari.

Ujedno, mogle su se čuti i primedbe na odabranu temu, sada i u ovom vremenu, kada se smatra da je bilo poželjnije govoriti o važnijim pitanjima kulture i književnosti u novosadskim i vojvodanskim koordinatama.

iza zida

branko čegec

OBIČAN PRIZOR S PUTOVANJA

Bila sam lijepa i plava. Kao literatura. Sjedila sam do prozora u lokalnom autobusu. Zatrpala torbama, odjećom, pogledima. Nisam se davala smesti. Neprimjetno sam spustila ruku u prostrane hlače od samta. Draškala sam smeđe obraščiće dražice. Pravila sam se kao da spavam. Duboko spavam i klonem od sna. Čitavih pola sata.

Glava mi je slabašno klizila niz prljavu tkaninu naslona. Plava kosa anarhično se slijevala. Neujednačeno valovlje na obroncima lica.

Velike jezerske oči. Zelenilo kao pridjev čuvarima parkova. Skoro na pola priče. Kosa se slatkasto ljeskala mrgodnim stijenkama sjedišta.

Skakutala zahuktalim staklima prozora. Sakralno sam se trzala i uzdisala. Sastavljala tu krasnu kretnju u blazinicu slasti.

Svilenast jastuk sladostrašća. Na očigled momka koji je pasao.

Vjerujem čak da je jedini kužio stvar. Vidjelo se po nabubrjeloj pučini jeansa. Potom se nastavila priča. Prvi put sam osjetila funkcionalnost autobusnog truckanja. Na istočnom prilazu gradu.

Nadimak prvih semafora. Iznenada je zakočilo. Poskočila sam i kriknula. Kao da sam trgnuta iz žestokog sna. Kao da sam prepadnuta i jedna. Bila sam zajapurena i vrela. Brižljivo sam izvlačila prste. Mali, prstenjak, srednjak, kažiprst (kojim sada pišem), palac, lijeva. Ruka. Zapuhnuo me varljivi miris spola. Vjetrić nutrine. Promrmljala sam nešto nerazgovijetno. Sumnjičavo sam zvjernula u prozor. Blatno sivilo pred/grada. Zvjerinjak kolodvora. Momak je znatiželjno potkradao pogled s prozorskog ogledala. Lijevom sam proznala pozdrav.

IZA ZIDA

grize me tvoja svinja (ako ne kažem drukčije), grize rock and roll njuška pastirske predjele i stalaktite sna
snovitog vilovitog vitorogog rogovitog
»Objektivna žena« s »bradavicama baci-nakon-upotrebe« znači nešto drugo, veselije:
mrtvački ples metafora
robinzonsku jednakost francuske revolucije tako tendenciozno rastjerujem čitatelje
bruseći tvoju sakralnu protezu
svoju montažu-sintezu
apstrahirajući mokru jezu

povijesnih slika i prilika između *erica-america* i *vox populi* stavljam znak formalne jednakosti:
progresivno tkivo revolucija i boomerang viktor šklovski + tomaž šalamun = »Futur«:
»Srce Evrope je elegantno in mrtvo«.

Taj stamperdo razuzdanih riječi melje danas »daj nam danas naš svagdašnji NISTA«.

»Riža je trudna«. Mlado kinesko jajašće (»strašen Kitajec« brez jajec).

»Na dokovima NEW YORKA«. To je transformirano oko barbarogenija od doboja nano moja

i balkanskog surovog sna: »od riže se diže« dok ti teta kesu ne ostriže.

to je pjesma sjevera za jug zapada za istok

i između

velika KRMAČA orwellovskog smisla zaposijeda erotička čula

radim korak naprijed i ne ostavljam trag vrag. grize me tvoja bolesna svinja

a to je pouzdano povezano s jednim od rimovanih segmenata

gdje rima označava jednakost »opscene kretnje«

glatku moralnost istočnjačke slike tagore: »Išla si obalom s punim krčagom na svome bedru«.

bila si jedina platenica u botticellijanskom nizu praznih stranica

popunjenih bjelinom (svjetlo svjetlo svjetlo)

»polja« — časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja, novi sad, katolička porta 5/III, telefon (021) 28-765

uređuju: milan dunderski, dragan čopić, simon grabovac, dragan govorni uredni), sekretar radmila gikić (tehnički i likovni urednik-sednik), milorad grujčić, gion nandor, aleksandar horvat, ratka lotvić, aleksa trifunov, jovanka žunić (delegati šire društvene zajedni vitomir sudarski i jovan žylvak (delegati izdavača), (izdaje nišro 31. (direktor vitomir sudarski) osnivač pokrajinska konferencija sa ture vojvodine) rukopise slaži na adresu: redakcija »polja«, novo stvo dvostruko) žiro račun: 65700-603-6324 nišro »dnevnik«, our vić štampa »dnevnik« novi sad, bulevar 23. oktobra 31 (na osnovu 413-152/73, časopis je oslobođen poreza na promet proizvođa i us

koković, mroljub radojković, vicko arpad i jovan zivlak (glavni i od-cvetan dimovski) članovi izdavačkog saveta: bosiljka bojanic (pred-ina, velja macut, selimir radulović, radivoj šajtinac, dušan todoro-ce); radmila gikić, relja knežević, tomišlav marčinko, milan paroški, »dnevnik« our »redakcija dnevnik«, novi sad, bulevar 23. oktobra veza socijalističke omladine vojvodine) časopis finansira siz kul-sad, poštanski fah 190 (godišnja pretplata 240 dinara, za inostran-»redakcija dnevnik«, sa naznakom za »polja«) lektor zora stojano-mišljenja pokrajinskog sekretarijata za nauku i kulturu broj luga tiraž 2.000 primeraka